

TEMES DE DEBAT

Com s'ha de ser home avui?

Abans, els homes i les dones tenien uns papers assignats en la societat que estaven delimitats i eren clars. D'un temps ençà, i gràcies a l'avenç del feminisme, els límits s'estan esborrant i hi ha papers que tant poden assumir homes com dones. Però, tot i que sovint es debat sobre la dona, no es debat mai sobre l'home

ANÀLISI **Xavier Florensa**

La dignitat de ser home

Els papers i valors que la nostra cultura ha assignat a la dona i l'home ja no són vàlids. Com som homes avui? Quin és el sentit de la nostra masculinitat? Quins són els valors que han orientat i que orienten la masculinitat individual i col·lectiva? Molts homes tenen la sensació que no han tingut un model prou masculí. L'escriptor i activista Robert Bly ja ho va dir al seu llibre *Iron John: una nueva visión de la masculinidad* fa més de vint anys. Aquesta sensació provoca una certa desorientació i una resposta difícil a la pregunta què és avui dia la masculinitat.

Com aprenem a ser homes? Creixem en un entorn femení, però no hi ha cap moment en què passem a formar part del món masculí amb l'ajuda d'altres homes i del nostre propi pare. Seria diferent si els nens fessin algun ritual, com continuen fent algunes tribus indígenes –naturalment, adaptat a la nostra societat–, per determinar l'entrada al món dels homes i aprendre'n la manera de ser, amb el consegüent compromís de la seva part de participar més intensament en la nostra educació.

És veritat que fins ara els nostres pares han estat molt enfeïnats a proveir la família, cosa que ha limitat el temps que han compartit amb nosaltres. Potser aquest fet ha dificultat una part dels nostres aprenentatges i ara no sabem ben bé com hem d'actuar enfront de situacions dispars amb els nostres fills, en la competència amb altres homes, en la relació de parella, en la presa de decisions o davant de les pèrdues. Només en són uns quants exemples. Cada home hi pot afegir les seves situacions importants i plantejar com els models masculins o l'absència d'aquests models han influït en la seva vida.

En qualsevol d'aquestes situacions vivim emocions. Aquest és l'altre gran tema que apareix en les trobades d'homes en què treballem la recerca de la masculinitat contemporània d'una manera experiencial. Sovint responem a la pregunta de com gestionem les emocions amb un "com podem". Si les mostrem, podem rebre judicis als quals no sabem com respondre.

El fet de no mostrar les emocions es converteix en un hàbit que ens fa perdre la consciència del que sentim. Quan això passa no sabem quines són les nostres necessitats i això implica, a la

L'agressivitat, no pas la violència, és el motor que ens condueix a la força, al dinamisme, a la creativitat, a la determinació

llarga, pagar un preu que pot ser la insatisfacció, la infelicitat o altres estats similars. Per aquesta raó incloem en les trobades exercicis amb la tendresa i l'agressivitat.

És evident que sentim tendresa en moltes situacions, però ens desorientem quan els altres ho perceben. Sembla que l'aprenentatge és que normalment els homes no mostren aquest sentiment. Només mostren tendresa en ocasions molt concretes i la majoria de vegades a dones. Amb elles és més fàcil perquè en general és de la mare de qui l'hem rebuda i apresada. Quan mostrem la tendresa a altres homes i l'hi compartim,

JOSEP PULIDO

sentim proximitat, comprensió, pertinença, una gran dosi de descans i la prova que ens sentim molt bé quan mostrem emocions i no fem cas dels possibles judicis que pugui fer un altre home. Per això al final ens sentim més lliures i autèntics.

Quan treballem amb l'agressivitat, entenem que és el motor que ens porta a la força, al dinamisme, a la creativitat, a la determinació, a l'audàcia, a l'atreviment, a posar límits... En podríem continuar posant exemples en positiu. És important diferenciar aquesta definició de la que també consta al diccionari i que té a veure amb la tendència a la violència. Cal parlar d'agressivitat perquè des que som petits sentim que "els nens són agressius". I sí, és veritat, però qui diu que sigui negatiu, això? Químicament parlant, la testosterona, que produïm en moltíssima més quantitat que no pas les dones, comporta agressivitat. Aleshores, acceptem-ho i enviem missatges positius sobre aquest fet natural i biològic als fills.

És interessant treballar amb aquestes dues emocions entre homes: ens sentim més lliures, més clars, entenem més bé les nostres reaccions, comprenem que mostrar la tendresa i sentir l'agressivitat és una cosa que ens allibera. Deixant clar que ens reconeixem en l'agressivitat i no en la violència, tot i que a còpia de reprimir aquesta agressivitat positiva, de vegades, ens tornem violents.

A parer meu, la masculinitat contemporània implica mostrar-se des del terreny emocional, decidir què vull deixar com a llegat del meu pas pel món i continuar plantejant-me i investigant com vull ser com a home, donant-me permís per canviar d'opinió i tenint clar en cada moment o època de la meua vida quina és la meua resposta a qualsevol input del meu entorn, i tot això sent fidel als meus valors.●

LA CLAU **Sandra Carrau Pascual**

Noves aportacions

Tot i els progressos socials d'aquest segle, encara sembla difícil reconèixer el concepte de masculinitat en el sentit ampli de la paraula. La visió predominant sobre la masculinitat es continua reduint al paper *patriarcal protector* o bé al que sembla anacrònic *mascle dominant*. Això és una pèrdua per a la riquesa humana.

Cal matisar que quan parlem de masculinitat ens referim a la *dimensió masculina* de les persones, una dimensió que tradicionalment ha estat associada al paper dels homes però que també pot ser exercida per dones. Prenguem com a exemple el paper tradicional del pare absent que el psicòleg James Hillman esmenta a *El código del*

Sense adonar-nos-en, podem continuar esperant dels homes una tasca impossible: seguretat, decisió, eficàcia...

alma. El pare absent està tan pendent –físicament o mentalment– de l'esfera pública que no fa atenció a detalls bàsics de la cura del nounat. Aquesta actitud, associada habitualment al sexe masculí, és la que permet mantenir connectada la família amb l'exterior i contrarestar la tendència a concentrar l'atenció en l'esfera interior, cosa que està més associada al sexe femení. Com comprovem a Innova acompanyant directius i directives en els seus papers, les capacitats esmentades –totes dues, igualment necessàries– s'estan dissociant cada vegada més del sexe i són exercides indistintament per homes i per dones. De tota manera, l'inconscient col·lectiu encara pesa. L'home ha de carregar amb característiques amb què no ens volem o no ens podem enfrontar col·lectivament. Per exemple, se'l continua aïllant en la seva individualitat *heroica*, cosa que ens permet creure –encara– en la seva omnipotència protectora, però d'aquesta manera se l'impossibilita per reconèixer quan necessita que algú li doni un cop de mà.

Com deia el psicoanalista Wilfred Bion, la naturalesa humana és social. Des que naixem vivim interdependentment d'altres. Tot i així, sense adonar-nos-en, podem continuar esperant dels homes una tasca impossible: que es comportin com si fossin independents del context, segurs de si mateixos en entorns ambigus i inflexibles en les seves decisions i que innovin. Prenguem la política com a exemple, prenguem la visió sobre els papers masculins de poder. Quin polític s'atreveria a reconèixer que no sap com es pot sortir de la crisi sol, sense por de perdre la seva autoritat davant els votants? Potser aquest seria l'inici del reconeixement de les capacitats de la *nova masculinitat* i de la possibilitat de la seva contribució per generar conjuntament nous models de relació més rics i igualitaris.●

S. CARRAU, coordinadora del programa *Femení i Masculí en les Organitzacions*, Innova

PER SABER-NE MÉS

LLIBRES

Iron John
Robert Bly
Gaia Ediciones

X Y la identidad masculina
Elisabeth Badinter
Alianza Editorial

El valor de ser home
Benigno Morilla
Oberon

Ser hombre
Sam Keen
Gaia Ediciones

El código del alma
James Hillman
Martínez Roca Ediciones

WEBS

www.institutgestalt.com
Institut Gestalt
www.innovaccio.net
Innova